

vrijednost ima i posebnu znanstvenu težinu, naime, ona je probila led tradicionalne slavistike i – unijevši novo svjetlo u jednu prilično zatvorenu problematiku – otvorila prostor novim raspravama i suvremenijim

znanstvenim propitivanjima ovoga velikoga i složenoga područja.

Dubravka Sesar

PUČKOŠKOLSKE POGRJEŠKE U HRVATSKIM NOVINAMA

 jetimo li se samo koliko smo se pribojavali hoće li s ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju (kao 28. članice) hrvatski jezik postati 24. službeni jezik te zajednice država, otužni primjeri svakodnevnih uredničkih i novinarskih pogrješaka to su bolniji.

U Večernjem listu 1. prosinca u 2011. rubrici Ljudi osvanula je umanjena s pogrješno napisanim *ije, zvijezdice*: „... važnije nogometne *zvijezdice* od onih dalekih, nebeskih“. U Jutarnjem listu, pak, u tekstu Ministri su zamjenicima trgovali do samog kraja, uz potpis pod fotografiju Darka Lorencina 30. prosinca 2011., piše oblik *vjeća* umjesto ispravnog *vijeća*. Riječ je o gradivu koje se uči u početnim razredima osnovne škole.

O položaju zanaglasnica uči se također u osnovnoj školi, ali u hrvatskim novinama, primjerice, u Jutarnjem listu od 9. rujna 2009. ovakav je naslov: Po lakoći poslovanja smo iza Srbije i ispred Kosova, umjesto: Po lakoći smo poslovanja iza Srbije i ispred Kosova.

Nasušna potreba hrvatskih novinara da u svojim tekstovima upotrebljavaju engleske riječi i izraze i ondje gdje imamo svoje riječi dobro se vidi u tekstu Šopingholičarke već luduju za kreacijama kuće Lanvin za H&M objavljenom u Večernjem listu 23. listopada 2010. Autorica teksta, piše uz ostalo: „Riječ je tu o modi koji je dostupna privilegirani-

ma... No modni div, doduše div jeftine kolekcije, posljednjih je godina nezaobilazan i kod cature dizajnera pa tako sve trendeseterice i šopingholičarke čekaju 23. studeni kada će u dvije stotine biranih H&M-ovih butika stići kreacije s potpisom Lanvina... Priview kolekcije kojim su Švedani još više potpirili maštu fashionistica izazvao je totalnu navalu na H&M-ov site tako da je on u nekoliko navrata bio i nedostupan zbog prevelikog broja korisnika... Elbaz je bio prilično žestok protivnik simbioze visoke i low cost mode, čak je išao toliko daleko da je izjavio kako nikada neće radi modu masovne proizvodnje ...“

Kad bi se i zanemarile stilske nezgrapnosti i redundantnost u navedenim primjerima, ostalo bi dovoljno posla u prevođenju s engleskoga na hrvatski jezik. Tako bi se *preview* modne kolekcije mogao prevesti kao *najava* modne kolekcije pa i čitatelji koji ne znaju engleski ne bi trebali razbijati glavu time što je autorica htjela reći. Neslaganje u rodu, broju i padežu postalo je ionako opće mjesto u brojnim tekstovima u hrvatskim novinama (o modi koji je *dostupan*, umjesto o modi koja je *dostupna* ili modi *dostupnoj*). Autorica je već u tekstu napisala da je *low cost* moda jeftina, ali se odmah prebacila na „svoj“ materinski engleski, ne mareći uopće za to da se ne piše 23. *studen*, nego 23. *studenoga*. Što pak reći o *fashionisticama*, novotvorenici u kojoj se na englesku osnovu domeće hrvatski nastavak gotovo je i suvišno objašnjavati, osobito uspoređi li se taj pojam s pojmom *šopingholičarke*, koji je fonetiziran, a *fashionistice*

nisu. Kako se jedno pravilo o posuđenicama nasukalo na pero novinarko koja očito gubi dah pišući na hrvatskome jeziku, o tome bi mogli svjedočiti i brojni drugi primjeri (*rokerski* umjesto *rokerski*, primjerice).

Doslovno prevođenje više je pravilo nego iznimka pa tako Vjesnik od 7. travnja 2010. ima naslov *Hrvatska uskoro potpuno slobodna od GMO-a*, umjesto *Hrvatska uskoro potpuno bez GMO-a* ili *Cijela Hrvatska bez GMO-a*. Ali, u tom se primjeru treba također prisjetiti engleskoga *GMO free* da bi se shvatilo koji vjetar puše u našoj jezično zagađenoj domovini.

O pleonazmima u tekstovima gotovo je i suvišno pisati. Tako Jutarnjem listu nije dovoljan superlativ na hrvatskome pa ga podbočuje engleskim *topom*. U prilogu Nekretnine od 13. studenog 2010., ovakav je naslov: *Top 5 najperilica iz hrvatskih trgovina*, a svakako bi bio bolji *Pet najboljih perilica iz hrvatskih trgovina*.

Primjeri u kojima su mnogi urednici i novinari u hrvatskim medijima „zaboravili pučkoškolsko gradivo doista su brojni i svatko bi mogao uzeti dnevne novine i pronaći svaki dan slične pogreške. Za ravnodušnost prema njima ne možemo kriviti nikoga drugoga nego sebe. U novinama, npr. u Večernjem listu, na početku srpnja 2011. pet je lektora dobilo otkaz, a slično je i u Jutarnjem listu. RTL je već prije tri godine obavio čis-

tku pa nije čudno što je na ekranu za njihovih vijesti uoči parlamentarnih izbora pisalo *Noć Odluke* i *Izlazne Ankete*. Nitko se tako nije odnosio prema svome jeziku kao što se u posljednjih desetak godina Hrvati odnose prema hrvatskome. Ni u doba Tanjuga nitko od urednika nije se usuđivao puštati nelektorirane tekstove pa ako bi se zbog novinskih rokova to ipak dogodilo, stajala bi napomena *Ovaj tekst nije lektoriran*. Stoga se, poput Josipa Pavičića, kolumnista i izdavača, trebamo zapitati s kakvim ćemo jezikom u EU. On je u Večernjem listu 12. svibnja 2009. u svojoj kolumni napisao uz ostalo i ovo: „S kakvim ćemo jezikom u Europsku uniju? Ima li taj jezik službeni pravopis, normativni rječnik, normativnu gramatiku i bilo kakvu stilistiku? Pravopisa ima najmanje četiri, normativna su rječnika dva, gramatika ne znam koliko ima, a što se stilistike tiče, mislim da nema ničega. Nemoguće je reći koliko je vremena ostalo do našeg ulaska u EU, no koliko ga god bilo, premalo ga je da državne institucije u jeziku posvršavaju i ono najnužnije, a to je propisivanje (u školama, državnim i javnim ustanovama obvezujuće) jezične norme. Ako to ne učinimo, s čime ćemo u Bruxelles?“

Osim što sada znamo kada bismo trebali u EU, u odnosu prema jeziku od 2009. nismo ništa napravili pa ne znamo s čime ćemo. Samo smo postali još nemarniji i nebržniji.

Maja Matković